

Η ερμηνευτική μέθοδος της Αγίας Γραφής από το Ματθαίο τον Πτωχό

Ορθοδοξία / Ερμηνεία Αγίας Γραφής

Δημήτριος Αθανασίου, Υπ. Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1M7oOBw>]

6. Η μέθοδος ερμηνείας της Αγίας Γραφής

Παρότι ο ΜΠ υπήρξε γόνος της αλεξανδρινής παράδοσης, η οποία έκανε χρήση περισσότερο της αλληγορικής ερμηνευτικής μεθόδου[62], και παρότι έχει υποστηριχθεί η άποψη ότι ο ίδιος φαίνεται να έχει μια κλίση προς την αλληγορική ερμηνεία των Γραφών[63], ωστόσο, αν κανείς μελετήσει με προσοχή τα ερμηνευτικά του συγγράμματα, θα παρατηρήσει ότι ο ίδιος, παρότι κάνει χρήση της ιστορικοφιλολογικής και της αλληγορικής μεθόδου, δεν υιοθετεί αποκλειστικά κάποια συγκεκριμένη ερμηνευτική σχολή. Αυτό που κατά βάση ενδιαφέρει τον ΜΠ μέσα από τα Υπομνήματά του δεν είναι τόσο να κάνει χρήση μιας συγκεκριμένης ερμηνευτικής μεθόδου, αλλά να μπορέσει να φανερώσει - αποκαλύψει στον αναγνώστη ποιο είναι το μήνυμα του Θεού το οποίο του απευθύνεται μέσα από τους λόγους της Γραφής. Η έννοια της αποκαλύψεως του θείου μηνύματος μέσα

από τον βιβλικό λόγο έχει πολύ μεγάλη σημασία στην ερμηνευτική προσέγγιση του ΜΠ.

7. Η ερμηνεία ενός δύσκολου χωρίου: «Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μου μόνος» (Ματθ. 24:36)

Ο ΜΠ παρατηρεῖ για το εν λόγω χωρίο ὅτι, ἐνῶ στο Ευαγγέλιο του Ματθαίου ἀπουσιάζει ἡ λέξη «υἱός», αὐτὴ προστίθεται στο ἀντίστοιχο χωρίο του Μάρκου: «οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ» (Μάρκ. 13:23). Εἴτε με τὴ μία εἴτε με τὴν ἄλλη διατύπωση, πάντως, καὶ οἱ δύο ευαγγελιστὲς παρουσιάζουν τὸν Υἱό να ἔχει ἀγνοία για τὸν χρόνο τῆς Δευτέρας Παρουσίας[64].

Το παραπάνω βιβλικό χωρίο, σύμφωνα με τὸν ΜΠ, προκάλεσε πονοκέφαλο στους θεολόγους καὶ σε ὅσους ἐπιχείρησαν να τὸ προσεγγίσουν – καὶ αὐτό, διότι, σύμφωνα με ὅσα ἀναφέρονται σ’ αὐτό, συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Υἱός, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, παρουσιάζει ἀγνοία τῆς Δευτέρας Παρουσίας, ἀφού ἐκεῖνος που γνωρίζει τὴν ὥρα καὶ τὴν ἡμέρα του τέλους του κόσμου εἶναι μόνο ὁ Πατὴρ[65].

Ἔτσι, σύμφωνα με τὸν ἴδιο, προκύπτει τὸ ἐξῆς θεολογικὸ ἐρώτημα: Πῶς γίνεται ὁ Πατὴρ να γνωρίζει καὶ ταυτόχρονα ὁ Υἱός να ἀγνοεῖ, ἀφού καὶ οἱ δύο εἶναι ἓνα; Ἐντούτοις, ὅπως ὁ ἴδιος ἀναφέρει, τὸ χωρίο αὐτό, παρ’ ὅλες τὶς δυσκολίες καὶ τὶς ἀντιφάσεις που φαίνεται να παρουσιάζει ἐκ πρώτης ὄψεως, στὴν οὐσία ἐρμηνεύεται εὐκόλα καὶ δεν χρειάζεται κάποια ἰδιαίτερη ἐρμηνευτικὴ προσέγγιση[66]. Κι αὐτό, διότι, για τὸν ΜΠ, τὸ τέλος του κόσμου στο ὁποῖο ἀναφέρεται ὁ Χριστός παραπάνω ἀποτελεῖ κατ’ ἀνάγκη τὸ τέλος του χρόνου καὶ

της ιστορίας[67]. Ο ΜΠ υπογραμμίζει ότι η ημέρα και η ώρα κατά την οποία θα ξεκινήσει το τέλος του κόσμου δεν υφίσταται στην πραγματικότητα[68]. Διότι εκείνη η ημέρα αποτελεί το τέλος του χρόνου και, κατά συνέπεια, δεν βρίσκεται μέσα στον χρόνο, ούτε προσδιορίζεται απ' αυτόν[69]. Επομένως, κατά τον Κόπτη ιερομόναχο, η ημέρα και η ώρα του τέλους του κόσμου υπερβαίνει τον χρόνο και, συνεπώς, δεν βρίσκεται εντός του[70]. Αυτό, εξάλλου, κατά τον ίδιο, αποτελεί βασική αρχή της απουσίας και της άγνοιας του χρόνου[71]. Συνεπώς, ο ΜΠ θεωρεί πως είναι αδύνατον να αντιληφθεί ο άνθρωπος κάτι που βρίσκεται έξω από τον χρόνο και τον υπερβαίνει - και τούτο, διότι ο ίδιος ο άνθρωπος είναι χρονικά πλασμένος και βρίσκεται μέσα σ' αυτόν[72].

Επιπλέον, για τον ΜΠ, το τέλος του κόσμου δεν έχει σχέση με την αποστολή του σαρκωμένου Υιού και Λόγου του Θεού και δεν αφορά το έργο Του, για το οποίο απεστάλη[73]. Διότι η αποστολή του ενανθρωπήσαντας Υιού και Λόγου του Θεού βρίσκεται εντός του χρόνου και το έργο του τελειώνει με το τέλος του χρόνου[74]. Ομοίως, κατά τον ίδιο, και το έργο των αγγέλων αφορά επίσης τη σχέση τους με την ανθρωπότητα, η οποία περιορίζεται μέσα στον χρόνο· κατ' επέκταση, λοιπόν, η ημέρα και η ώρα του τέλους του κόσμου υπερβαίνει τα όρια του έργου και της διακονίας των αγγέλων[75]. Άρα, για τον ΜΠ, η ημέρα και η ώρα του τέλους του κόσμου αφορά αποκλειστικά το έργο και τον ρόλο του Θεού Πατέρα[76]. Κατά συνέπεια, λέγοντας ο Χριστός ότι δεν γνωρίζει την ημέρα και την ώρα του τέλους του κόσμου, εννοεί, σύμφωνα με τον ΜΠ πάντα, ότι η ημέρα αυτή βρίσκεται έξω από το πλαίσιο του έργου Του, της αποστολής Του και της διακονίας Του[77]. Διότι, κατά τον ίδιο, ο ίδιος ο Υιός, που είναι άχρονος, εισήλθε μέσα στον χρόνο προκειμένου να ασχοληθεί με ό,τι αφορά τον χρόνο, παραδίδοντας στον Πατέρα Του ό,τι είναι άχρονο, σε μια πράξη κένωσης (=εκούσιου αδειάσματος) του εαυτού Του.

[Συνεχίζεται]

[62] Σ. Δεσπότη, *Ο κώδικας των Ευαγγελίων: Εισαγωγή στα συνοπτικά Ευαγγέλια και πρακτική μέθοδος ερμηνείας τους*, Αθήνα: Άθως 2007, σ. 284.

[63] Την άποψη αυτή υποστηρίζει ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Lund της Σουηδίας, του Τμήματος Ανθρωπιστικών και Θεολογικών Σπουδών, Samuel Rubenson. Βλ. S. Rubenson, "Tradition and renewal in Coptic theology", στο: Doorn, Hader. N.V., & Vogt Kari (Editors), *Between desert and city: The Coptic Orthodox Church today*: Institute for Sammenlignende Kulturforskning Oslo (Norway), 1997, σ. 36.

[64] Matta el-Meskeen, *Al-enggil bi hasab al-qedis matta derasat oua tafsir ou sharh*

, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 2013, σ. 675.

[65] Αυτόθι.

[66] Αυτόθι.

[67] Αυτόθι.

[68] Αυτόθι.

[69] Αυτόθι.

[70] Αυτόθι.

[71] Αυτόθι.

[72] Αυτόθι.

[73] Αυτόθι.

[74] Αυτόθι.

[75] Αυτόθι.

[76] Αυτόθι.

[77] Αυτόθι.

<http://bitly.com/1SogVly>